

Abelias innspill til Finanskomiteen ang. statsbudsjettet 2027

Norge står i en dobbel omstilling: Økonomien skal fra fossil til fornybar, og vi må utvikle nye samfunnsbærende næringer som kan ta over når oljealderen går mot slutten. Norges utfordringer må ses i sammenheng med verden rundt oss.

[Abelias omstillingsbarometer](#) viser store utfordringer for norsk næringsliv:

- Lavere produktivitetsvekst enn sammenlignbare land.
- For lite risikokapital til vekst og skalering av nye bedrifter.
- Svært lave private investeringer i forskning og utvikling.
- For lite bruk av ny teknologi, og en konsentrert, råvaredominert eksport.
- Lavest andel studenter i STEM-utdanning av alle OECD-land.

Teknologinæringen utgjør en forsvinnende liten andel av norsk næringsliv, og Norge har en av Europas minst teknologisk avanserte eksporter. Det er en stor utfordring i en tid der avhengigheten av sårbare verdikjeder for digitale tjenester øker.

Næringsstrukturen er den mest konsentrerte blant sammenlignbare land, noe som gjør økonomien sårbar for eksterne sjokk og svingninger i råvarepriser.

Abelia kan dokumentere at statsbudsjettet for 2027 inneholder subsidier, skattefritak og støtteordninger for 88 mrd. kroner som svekker Norges omstillingsevne. Ordningene:

- svekker prissignaler, særlig i kraftmarkedet
- bryter med prinsippet om at forurenser betaler
- binder kapital og kompetanse i etablerte næringer i stedet for å la ressursene flyte dit de kaster mer av seg.

Når nær 1 av 6 oljekroner finansierer ordninger som hindrer omstilling, bryter det med forutsetningene for handlingsregelen. Abelia ber Stortinget gjennomgå disse ordningene og justere dem slik at de styrker vekstevnen i økonomien.

Statsbudsjettet for 2027 bør markere et taktskifte, med en helhetlig politikk for konkurransekraft gjennom forskning, innovasjon, digitalisering og kompetanse. Norge trenger flere ben å stå på, og må bygge robust teknologi og robust næringsliv her hjemme. Det er avgjørende for å bygge vekstnæringer som kan erstatte oljeinntektene i en verden der verdiskaping i økende grad skjer gjennom ny kunnskap og ny teknologi.

Et innovasjonsfremmende skattesystem:

Skattesystemet må ikke bare sikre inntekter til staten, men også styrke evnen til å skape dem. Formuesskatten, utflyttingsskatten og svakere FoU-insentiver svekker norsk eierskap og gjør det vanskeligere å bygge nye vekstnæringer. Stortinget må bruke den varslede skattereformen til å premiere investeringer i forskning, teknologi, kompetanse og gründerskap, og gjøre det lettere å få tilgang til risikovillig kapital.

Når regjeringen behandler deler av skattepolitikken i budsjettet før skattemeldingen, bør Stortinget samtidig følge opp endringer Skattekommisjonen var enige om, og som er særlig viktige for oppstarts- og vekstbedrifter.

Opsjonsskatt:

I vedtak nr. 800 (2023–2024) ba Stortinget om at opsjonsordningen skulle omfatte bedrifter med inntil 150 ansatte, ikke eldre enn 12 år og med balansesum på inntil 200 mill. kroner. Regjeringen videreførte likevel grensen på 80 mill. kroner i driftsinntekter, som Stortinget ville erstatte. Ordningen er dermed langt snevrere enn Stortinget la til grunn.

Verbalforslag:

- Stortinget ber regjeringen følge opp Skattekommisjonens forslag til justeringer i opsjonsskatten, i tråd med svensk modell.
- Sekundært: Stortinget ber regjeringen fjerne grensen på 80 mill. kroner i driftsinntekter i tråd med vedtak 800 (2023–2024).

Utflyttingsskatt (exitskatt):

Exitskatten er et alvorlig hinder for gründere, investorer og internasjonale arbeidstakere. Den rammer ikke bare skattemotivert utflytting, men også personer som flytter midlertidig for arbeid, studier eller for å utvikle egen virksomhet. Når Norge trenger kapital og kompetanse for å lykkes med grønn og digital omstilling, sender skatten et svært uheldig signal. Den skaper usikkerhet om rammevilkårene for oppstarts- og vekstselskaper, og svekker Norges posisjon som gründerland.

Verbalforslag:

- Stortinget ber regjeringen følge opp Skattekommisjonens forslag om unntak fra utflyttingsskatt for personer med midlertidig botid i Norge og fradrag for verdifall som realiseres innen tre år.
- Stortinget ber regjeringen innrette utflyttingsskatten med et betydelig høyere bunnfradrag og uten 12-årsregel, slik at skatten først forfaller når verdiene faktisk realiseres.

Bedre tilgang på risikokapital:

Norge har et vesentlig svakere marked for investeringer i oppstarts- og vekstselskaper enn nabolandene, og bedriftene som skal vokse og skalere, mangler kapital. Vi er positive til regjeringens signaler om å utløse mer vekstkapi tal og til den nordiske vekstalliansen, og det er bra at det ikke trekkes inn midler fra Investinor. Men det er uvisst hvor mye kapital som utløses, og når. Skal Investinor fylle sin funksjon, trengs friske midler, ikke bare reinvestering av midler som allerede ligger i ordningen.

Reverser kutt i ordninger for gründer- og vekstselskaper:

Norge trenger en sammenhengende virkemiddelkjede fra idé til skalering og internasjonal vekst. Avviklingen av Miljøteknologiordningen og Digitaliserings- og innovasjonsprogrammet (DIP), manglende utlysning i Grønn plattform og avviklingen av Forregion, som stimulerer til forskningsbasert innovasjon i SMB over hele landet, svekker tilgangen på kapital i den mest sårbare fasen. Dette er ordninger som reduserer risiko, utløser private investeringer og får fram nye teknologier og forretningsmodeller. Å mobilisere vekstkapi tal samtidig som man svekker ordningene som skaper morgendagens investeringsmodne selskaper, er en selvmotsigelse.

Forskning og utvikling:

Offentlige FoU-bevilgninger faller reelt med 1,1 prosent i 2027, til 0,88 prosent av BNP. Det er fjerde realnedgang på seks år. Samtidig strammes SkatteFUNN inn: Garantifristen oppheves, det gis bare

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO. Vi representerer mer enn 2 900 virksomheter og 65 000 årsverk innen IKT, rådgivning, utdanning, forskning og ideell sektor.

fradrag for kostnader etter prosjektgodkjenning, og det innføres en konsernramme på 25 mill. kroner som anslås å øke provenyet med om lag 130 mill. kroner årlig. Abelia støtter tiltak mot misbruk, men konsernrammen treffer også seriøse FoU-investeringer og vil svekke næringslivets FoU-innsats ytterligere, i en situasjon der næringslivet investerer under halvparten av målet på 2 prosent av BNP i FoU. Bortfall av garantifristen gjør ordningen mindre forutsigbar for små bedrifter.

Abelia ber Stortinget:

- sikre reell vekst i FoU-bevilgningene i 2027.
- be regjeringen sikre at FoU kjøpt fra andre selskaper i samme konsern kan inngå i grunnlaget for SkatteFUNN når leveransen dokumenteres, i tråd med evalueringen av ordningen.
- be regjeringen sikre at den varslede gjennomgangen av SkatteFUNN ikke svekker ordningen for små og mellomstore bedrifter.

Frivillighet og ideell sektor:

Maksimalt fradrag for gaver til frivillige organisasjoner står nominelt uendret på 25 000 kroner også i 2027, under 20 000 2020-kroner etter kuttet fra 50 000. Handlingsrommet i økonomien blir mindre, og organisasjonenes evne til selvfinansiering må rustes opp. Gavefradrag er langt billigere for staten enn direkte tilskudd – for en firedel av beløpet kan man i teorien sikre samme aktivitetsnivå – og flytter midler fra næringsliv og privatpersoner med god økonomi til sosiale formål. Det er god finanspolitikk, fordelingspolitikk og frivillighetspolitikk.

Abelia ber primært om at fradraget økes til 100 000 kroner, subsidiært til 30 000 kroner for å kompensere for prisveksten. Det bør også innføres en egen, høyere fradragsgrense for gaver fra næringslivet.

Kjartan Almenning /s/
Næringspolitisk direktør